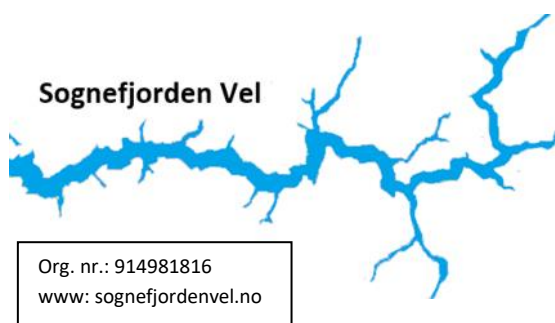

2024-Aurl-høring-sept

TD/SoVel

2024-09-15

Til:

Håkon Berg Sundet: hbsu@nve.noKopi: Norges Vassdrags- og Energidirektorat: uttalelse@nve.no

Postboks 5090, Majorstua

0301 Oslo

Fra:

Sognefjorden Vel ved Torbjørn Dale: torbjorn.dale@enivest.net

Tilleggs-høringsinnspill fra Sognefjorden Vel til vilkårsrevisjon for Aurlandsvassdraget, etter befaring i Aurlandsdalen 28. og 29. august 2024

Torbjørn Dale, Jan Rømmen og Marianne Nilsen

Sognefjorden Vel (SoVel) er en interesseorganisasjon som har til formål å fremme en helhetlig forvaltning av Sognefjorden og en bærekraftig høsting av fjordens ressurser (www.sognefjordenvel.no). SoVel har tidligere sendt inn 3 høringsinnspill i forbindelse med vilkårsrevisjon av konsesjonene for vannkraftproduksjon i Aurlandsvassdraget.

De 2 første høringsinnspillene (Dale *et al.* 2017; Dale og Nilsen 2023) ga en omfattende og grundig omtale/dokumentasjon av kjente, eller mulige, negative effekter på fjordmiljø fra vannkraftproduksjon. I innspillet fra 2023 ble det i tillegg foreslått å etablere et «Fjordfond» som kan brukes til å få bedre kunnskapsgrunnlag og undersøke mulige effekter nærmere.

Det tredje høringsinnspillet (Dale *et al.* 2024) var til regulanten Hafslund Eco Vannkraft (HEV) sitt revisjonsdokument (Hafslund Eco 2023). Der påpekte vi bl.a. at HEV/NVE etter vår mening forholder seg til et gammeldags og utdatert lovverk, hvor HEV sier: «Vi forholder oss til NVEs vurdering i vedtaket om å åpne revisjonssak, som er at revisjonsdokumentet primært bør omhandle de forhold som gjelder elver og innsjøer direkte påvirket av reguleringen» (Hafslund Eco 2023). Ifølge NVE er: «Hovudformålet med en vilkårsrevisjon vil være å betre miljøforholda i regulerte vassdrag» (NVE, udatert).

Siden det kun henvises til elver, innsjøer og vassdrag, så utelukker HEV/NVE fjorder fra vilkårsrevisjoner. Dette medfører at en regulant kan påvirke fjorder så mye de vil uten å bry seg om de økologiske effektene reguleringen kan ha på fjordøkosystemet. Et moderne lovverk gir ikke grunnlag for denne forskjellsbehandlingen av vassdrag (les elver og innsjøer) og fjorder.

Lovverk/regelverk

Vassdragsreguleringsloven er fra 1917, men revisjonsbestemmelser kom inn i 1959 (NVE 2012). De tidlige vassdragsreguleringene var forholdsvis små, og de negative effektene gjaldt i all hovedsak i elver og innsjøer. Dette forandret seg imidlertid med de store vannkraftutbyggingene på 70-80 tallet, hvor effekten på fjorder kan være betydelige, noe som Aurlandvassdraget og Aurlandsfjorden er et eksempel på. Vassdragsreguleringsloven ble også endret på flere vesentlige punkter i 1992, men dessverre overså en behovet for å inkludere påvirkning på fjordene fra de store vannkraftverkene, selv om en allerede på den tiden kjente til en rekke miljøeffekter fra vassdragsregulering på fjordene, se f.eks. Kaartvedt (1984). Etter vår mening var det nok kunnskap til å inkludere fjorder i «vilkårsrevisjons-instituttet» allerede i 1992.

Nyere lover og forskrifter som Naturmangfoldsloven og Vannforskriften gir utgangspunkt for et bedre vern av fjorder enn det vassdragsreguleringsloven gjør, og disse må også vurderes i slike sammenhenger.

Vilkårsrevisjonen har to fundament: Konsesjonsvedtaket og lovgrunnlaget. Lovgrunnlaget går på både saksbehandling og realitet. Her går vi bare inn på realiteten. Det viktigste utgangspunktet for SoVel er loven fra 2009 om naturmangfold som har tre hovedformål:

- Naturinngrep skal være kunnskapsbaserte
- «Føre-var»-prinsippet gjelder
- Den som gjør skade, skal kompensere økonomisk

Etter vår mening er det stor sannsynlighet for at vannkraftproduksjonen i Aurlandsvassdraget påvirker økosystemet i Aurlandsfjorden og Sognefjorden negativt.

Konklusjon

SoVel mener at HEV må inkludere Aurlandsfjorden/Sognefjorden i sin vilkårsrevisjon selv om NVE i sine revisjonsdokument gir mulighet til å utelukke fjorder. For det første mener vi at HEV sin avgjørelse er i strid med Naturmangfoldsloven og Vannforskriften. For det andre mener vi NVE må ha

oversett nødvendigheten av å revidere Vassdragsreguleringsloven til også å inkludere effekter på fjorden da de store vannkraftanleggene ble bygget på 70-80-tallet.

SoVel ønsker at konsesjonshaveren blir pålagt å bidra til undersøkelser på hva det nye utslippsmønsteret av ferskvann medfører på de biologiske og fysiske forholdene i fjorden.

SoVel foreslår med hjemmel i Naturmangfoldsloven at alle konsesjonshavere i Sognefjorden blir pålagt å betale innskudd til et Fjordford som skal brukes på forskning på de ovennevnte forhold i fjorden.

Referanser

Dale, T., Massnes, A. og Nilsen, M. 2017. Innspill fra Sognefjorden Vel til «Vilkårsrevisjon av Aurlandsvassdraget». *Sendt NVE, 28. feb. 2017.*

Dale, T. og Nilsen, M. 2023. Utdypende kommentarer til tidligere innspill til vilkårsrevisjon for Aurlandsvassdraget fra Sognefjorden Vel. *Sendt til Norges vassdrags- og energivesen, 23. januar 2023.*

Dale, T., Nilsen, M. og Rømmen, J. 2024. Høringsinnspill fra Sognefjorden Vel til vilkårsrevisjon for Aurlandsvassdraget (*Høyringsuttale 201400584*). *Sendt til Norges vassdrags- og energivesen, 31. mars 2024.*

Hafslund Eco 2023. Revisjon av vilkår Aurlandsvassdraget. *Revisjonsdokument desember 2023. 161 sider inkl. vedlegg.*

Kaartvedt, S. 1984. Vassdragsregulerings virkning på fjorder. *Fisken Hav, 3, 1–104.*

NVE. 2012. Retningslinjer for revisjon av konsesjonsvilkår for vassdragsreguleringer. *Det kongelige olje- og energidepartement, 25. mai, 2012. Publikasjonskode: Y-0116 B, 60 sider.*

NVE, udatert. Informasjon om sakshandsaminga til NVE ved revisjon av konsesjonsvilkår. www.nve.no/revisjon